

- Studentene har krav på undervisning og veiledning av høy kvalitet, samt rettferdig bedømmelse av sitt arbeid.
- Partene i et veiledningsforhold skal utvise respekt for hverandres personlige og faglige integritet.

4. Forskning og forskningsetikk

All forskning og vitenskapelig aktivitet bygger på tillit. Både forskersamfunnet og det øvrige samfunnet kan forvente at forskningen utføres i overensstemmelse med anerkjente krav til nøyaktighet og objektivitet. Det påhviler veiledere et spesielt ansvar for å formidle de forskningsetiske grunnregler som gjelder for faget. Studenter og stipendiater plikter på sin side å aktivt orientere seg i forskningsetiske spørsmål.

4.1. Akademisk frihet og ansvar

Forskningens grunnleggende ethos ligger i sannhetssøken, og i de relaterte verdiene etterrettelighet, integritet og åpenhet. Den [akademiske frihet](#) er en grunnleggende verdi. Akademisk frihet kan defineres som frihet til å etterstrebe sannhet og innsikt ved å forske, undervise, tale og publisere ut fra normene og standardene som gjelder for akademisk virksomhet, uten innblanding eller straff.

Dette innebærer:

- Frihet til å stille spørsmål – også ved det autoriteter anser som etablert kunnskap og forståelse, og ved saksforhold og teser som det knytter seg sterke interesser eller følelser til.
- Frihet til å avgjøre hvilket materiale og hvilke metoder man vil benytte.
- Frihet til å legge frem hypoteser, resultater og resonnementer offentlig.

Samtidig understrekes det at forskning har et bredere samfunnsansvar. Forskere og forskningsmiljøene bør foreta en kritisk vurdering av hvorvidt egen forskning direkte eller indirekte kan komme samfunnet til gode og om det er i overensstemmelse med grunnleggende menneskerettigheter. Forskere er også forpliktet til å ta hensyn til hvilke konsekvenser valgte metoder kan ha for dem som er berørt av forskningen.

4.2. God forskningspraksis

Vitenskapelig virksomhet ved NMBU skal være basert på god forskningsmetodikk og relevant regelverk. Ansatte ved NMBU skal være kjent med og etterleve retningslinjene for god forskningsetisk framferd.

Etterrettelighet

Forskning skal være etterprøvbar. Metoder og funn skal dokumenteres i en forståelig og komplett form, og data skal være tilgjengelige for andre til etterprøving etter en viss periode. Metodevalg skal være begrunnet og i pakt med vitenskapelig arbeidsmåte.

Forskere utvikler ofte sine ideer i samspill med andres tanker og ideer. Kolleger og kunnskapskilder som har betydning for den enkeltes forskning, skal gis anerkjennelse. Enten slike kunnskapskilder anvendes støttende eller kritisk i eget arbeid, skal forskere bestrebe seg på å gi en upartisk, balansert og sannferdig framstilling av dem. Forskere skal også bestrebe seg på å gi en tilsvarende balansert og sannferdig fremstilling av egen forskning. Det er viktig at forskere formidler usikkerhet ved egen forskning, spesielt når denne forskingen brukes som grunnlag for ulike typer offentlige og private beslutninger.

Integritet

All forskning skal preges av sannferdighet og presenteres på en ærlig og profesjonell måte. Forskeren skal ikke gå på akkord med sine grunnverdier i gjennomføring eller formidling av sin forskning.

Åpenhet

Publisering er viktig i den internasjonale forskningsverdenen. Innenfor de grenser som fortrolighet og taushetsplikt setter, skal det tilstrebtes at resultatene blir publisert og formidlet til offentligheten – både i vitenskapelig og popularisert form. Ulik tilgang til vitenskapelig kunnskap er et problem, og spesielt ved forskning som er relevant for u-land bør man vurdere publisering i anerkjente tidsskrifter med [åpen tilgang](#).

NMBUs vitenskapelige virksomhet skal være basert på god forskningsmetodikk og relevant regelverk. NMBUs ansatte og studenter skal være kjent med og etterleve retningslinjene for god forskningsetisk atferd.

- Forskingen skal være etterprøvbbar.
- Forskingen skal preges av sannferdighet og presenteres på en ærlig og profesjonell måte.
- Forskningsresultater skal publiseres og formidles til offentligheten, innenfor de grenser som fortrolighet og taushetsplikt setter.

4.3. Vitenskapelig uredelighet

Forskningsdata skal frembringes etter redelige, ærlige og vitenskapelig etterprøvbare metoder. Brudd med god forskningspraksis spenner fra sjuksk og småjuks, til alvorlige saker definert under forskningsetikkloven som «vitenskapelig uredelighet». Enhver form for fusk er uakseptabel.

Vitenskapelig uredelighet omfatter, men er ikke begrenset til, forfalskning eller fabrikkasjon av data, plagiat og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning (jf. etikklovens § 5 annet ledd). Eksempler på uredelig atferd kan være:

- bevisst tilbakeholdelse av uønskede resultater
- bevisst villedende anvendelse av statistiske metoder
- bevisst villedning om hvem som har bidratt til forskningen og hvor mye deltagerne har bidratt

- forsettlig eller grovt uaktsom tilbakeholdelse av detaljer i metodikk
- bevisst feilinformering om vitenskapelige kvalifikasjoner i søknader
- bevisst destruering av forskningsmateriale for å hindre undersøkelser ved mistanke om uredelighet i forskning

Ansatte og studenter ved NMBU har rett og plikt til å varsle om vitenskapelig uredelighet. Det finnes overordnede lover, regler og [varslingsrutiner ved NMBU](#) (se for øvrig punkt 6), samt regler for behandling av saker knyttet til vitenskapelig uredelighet.

Uredelighet må skilles fra feil i forskning og intern kritikk og etterprøving av forskningsfunn som foregår i det vitenskapelige miljøet. NMBU bør ikke bidra til spredning av uberettigede mistanker eller overdimensjonering av saker. Ansatte som er mistenkt for uredelig vitenskapelig atferd har krav på en grundig og rettferdig behandling. Saksbehandlingen bør gjennomføres slik at den beskytter både den som anklager og den som er anklaget i samsvar med hensynet til personvern.

- Ansatte og studenter ved NMBU har rett og plikt til å varsle om vitenskapelig uredelighet

4.4. Publisering, forfatterskap og medforfatterskap

Forskere skal respektere andre forskeres og studenters bidrag og følge standarder for forfatterskap og samarbeid. Ansatte og studenter skal gjøre seg kjent med og følge retningslinjer for forfatterskap og medforfatterskap som er allment akseptert i det vitenskapelige miljøet. Individuelle ansvarsforhold bør avklares så tidlig som mulig i prosessen og i fellesskap blant alle involverte. Medarbeidere som har bidratt vesentlig til arbeidet skal ikke utelates som medforfattere. Tilsvarende skal ikke medarbeidere som ikke har bidratt med noe essensielt inkluderes som medforfattere.

Det gis ulike standarder for medforfatterskap i ulike fagmiljøer. Med tanke på prøvingen og utformingen av slike standarder har [Vancouver-reglene](#) hatt stor betydning, også utover det fagmiljøet den selv er utformet i. I følge disse skal rett til medforfatterskap baseres på fire hovedkriterier som alle må oppfylles for at forfatterskap skal være legitimt:

- a) Vesentlige bidrag til idé og utforming, *eller* datainnsamling, *eller* analyse og tolking av data.
- b) Utarbeiding av selve manuskriptet *eller* vesentlige deler av manuskriptet *eller* kritisk revisjon av artikkelens intellektuelle innhold.
- c) Godkjenning av artikkelversjon som skal publiseres.
- d) Oppslutning om ansvaret for at spørsmål vedrørende integriteten eller nøyaktigheten til arbeidet i alle dets aspekter og deler er undersøkt og besvart på en ordentlig måte.

Kreditering av institusjoner må være rettferdig, særlig med tanke på ansatte med to arbeidsgivere. Det er forskerens ansvar å oppgi den forfatteradresse som han eller hun mener er rettferdig i lys av det arbeidet som er gjort.

Dersom en veileder ønsker å anvende studentens upubliserte datamateriale eller forskningsresultater i egne publikasjoner eller forskning, skal studenten gi sitt samtykke. På